

Avsändare
Järfälla kommun
KST 2024/117

Mottagare
Landsbygds- och infrastruktur-
departementet
LI2023/03919

Yttrande gällande Inriktningsunderlag för infrastrukturplanering för perioden 2026-2037

Inledning

Den statliga transportinfrastrukturen och den kommande nationella planen är av stor betydelse för Järfälla kommuns utveckling. Kommunen har beretts möjlighet att yttra sig över Trafikverkets inriktningsunderlag för den nationella planen 2026–2037.

Gällande nationella plan 2022–2033

Det är en central utgångspunkt att gällande nationell plan och länsplan ligger fast. Det innebär att befintliga planer ska genomföras och pågående projekt slutföras. Detta krävs för att få stabilitet och framförhållning i infrastrukturens system, det hör ihop med övrig samhällsplanering samt med kommunernas fysiska utveckling med bostadsbyggande och följdinvesteringar i det kommunala transportsystemet.

Förutsägbarhet är också viktigt för näringslivet som behöver tydlighet för att bedriva och utveckla sina verksamheter. Av avgörande betydelse är att samtliga parter som ingår avtal och överenskommelser om medfinansiering och samarbete står fast vid och tar ansvar för både finansiering, planering och genomförande.

Objekt i gällande plan som närmast berör Järfälla

I den gällande nationella planen finns investeringar som är särskilt betydelsefulla för Järfälla kommuns utveckling. Dessa investeringar ger förbättrade förutsättningar för transportsystemet, inte bara för Järfälla, utan för hela Stockholmsregionen. Järfälla kommun tar ett stort ansvar för bostadsförsörjningen i regionen och kapacitetshöjande åtgärder för kollektivtrafiken och i vägnätet är en förutsättning kommunens stadsutvecklingsprojekt och befolkningstillväxt. De planerade projekten i Järfälla kommun har bedömts vara samhällsekonomiskt lönsamma och bidrar till nytta för en växande region.

Namngivna investeringar inom nationell plan som berör Järfälla	
Kollektivtrafik Stockholm, tunnelbaneutbyggnad	Pågående
Barkarby, bytespunkt med anslutning till tunnelbana	Pågående
Tomtebodavägen-Kallhäll, ökad kapacitet	Pågående
Stockholms central och Karlberg, funktionsanpassningar efter Citybanan	Pågående
E4 Förbifart Stockholm	Pågående
E18, Hjulsta-Jakobsberg, kapacitetsförstärkning till följd av Förbifart Stockholm	Planerad, 2028-2033

Av objekten i sammanställningen är det ett objekt där byggnation inte pågår ”E18, Hjulsta-Jakobsberg, kapacitetsförstärkning till följd av Förbifart Stockholm”. När E4 Förbifart Stockholm öppnar för trafik kommer resmönstren i regionen att förändras och tillgängligheten kommer att öka. För att hantera kommande trafikökning är det nödvändigt att E18 och trafikplats Barkarby får utökad kapacitet. Kommunen förutsätter därmed att projekten genomförs.

I fjol meddelades en kraftig försening av utbyggnaden av Mäljarbanan till fyra spår mellan Spånga och Tomtebodav. Den här förseningen förlänger situationen idag med trängsel, inställda tåg och störningar på spåren. Det sker dessutom under en avgörande tid i klimatarbetet och när Järfälla växer snabbt. Därför vill vi lyfta fram att det är prioriterat för Järfälla att projektet med förstärkningen av Mäljarbanan färdigställs snarast möjligt.

Ekonomisk ram för nationell plan 2026–2037

Järfälla kommun har förståelse för Trafikverkets inriktning som innebär en satsning på underhåll och trimningsåtgärder. Det är dock väsentligt att den nationella planen tilldelas tillräckliga medel för att fullfölja de investeringar som pågår samt att planerade objekt genomförs. Järfälla kommun delar Trafikverkets uppfattning om att det är angeläget att förbättra kostnadsstyrning och kostnadskontroll och att det är rimligt att objekt ses över om tillräckliga nyttor inte förväntas. Dock är det av stor vikt att de objekt som omprövas görs utifrån tydliga ramverk och i dialog med berörda parter. Den nationella planen behöver också kunna inrymma nya objekt. Det är av dessa anledningar samhällsekonomiskt motiverat att höja den tilldelade ramen i nationell plan inklusive länsplan. Risk finns annars att ett tomrum skapas ifråga om infrastrukturinvesteringar som är nödvändiga för framtiden. För Stockholms län behövs ökade statliga investeringar för att förstärka sin roll som Sveriges tillväxtmotor vilket i sin tur kommer stärka konjunkturen i hela Sverige. Exempel på projekt med nationell nytta är ökad tillgänglighet och framkomlighet till och från Arlanda. För att hantera möjligheter och brister relaterade till Arlanda stöder kommunen förslaget om en Arlandaförhandling.

Klimatpåverkan

Transporter står för cirka hälften av Stockholms läns direkta klimatpåverkan och tydliga åtgärder och investeringar behövs för att effektivisera transporterna samt öka andelen resor som genomförs med kollektivtrafik, gång och cykel. Inriktningsunderlaget bör belysa frågor som rör framtidens hållbara transportsystem i ett bredare perspektiv för att klara klimatmålen och öka transporteffektiviteten. I Stockholmsregionen finns särskilt goda förutsättningar att minska transportsektorns klimatpåverkan, som fordrar investeringar i bland annat cykelinfrastruktur och utvecklad kollektivtrafik. Satsningar på dessa trafikslag behöver i högre utsträckning ske genom nationell plan, och inte enbart genom statlig medfinansiering från länsplanerna och kommunal planering.

Stadsmiljöavtal

Den aviserade utfasningen av stadsmiljöavtalen påverkar Järfälla kommun och våra möjligheter att få delfinansiering av betydelsefulla kollektivtrafikåtgärder. Järfälla kommun förutsätter att länsplanen tilldelas ökade medel för möjligheten att söka statligmedfinansiering genom den.